

Souvenirshop

BRONKS & NOT STANDING / ALEXANDER VANTOURNHOUT

Klassiek op klompen

Evelyne Coussens
Gezien op 06 december 2025
BRONKS, Brussel

Choreograaf en circuskunstenaar Alexander Vantournhout maakt een voorstelling voor kleuters. In Souvenirshop (4+) komen veel van zijn artistieke leidmotieven terug, maar de versmelting van circus, dans en figurentheater pakt ironisch genoeg toch nog ‘klassieker’ uit dan verwacht.

08 DECEMBER 2025

Een vreemd wezen komt de witte dansvloer op geschuifeld. Het lichaam gaat bijna geheel schuil achter een paraplu. Onderaan steken twee klompen uit. Maar het is niet zomaar een paraplu, het zijn niet zomaar klompen. De witte Magritte-wolkjes op de paraplu en het overbekende motief met kleurrijke vlakken van Mondriaan vertellen ons dat we beland zijn in een souvenirshop, daar waar originele kunstwerken worden platgedrukt, gereduceerd tot hun afbeelding en verkocht. Danser Miguel do Vale blijkt zijn benen door de armopeningen van een zwarte I te hebben gestoken en zijn lichaam schuilt volledig in de trui. Op de kap van de I glimlacht de Mona Lisa ons beaat toe.

Voor de vierplussers betekenen de afbeeldingen van de kunstwerken niets. Zij zien vooral een amfibie-achtig wezen met een steeds vervormend lichaam, dat zich met soms vrolijke huppelpasjes over de bühne beweegt. Fascinerend, een beetje eng ook, zeker wanneer do Vale voor het eerst oogcontact maakt. In deze vervormingen, die de evolutietheorie in sneltempo lijken te volgen (de tweevoeter krijgt plots vier voetjes) schuilt de kern van Vantournhouts bewegingstaal. Al van in vroege voorstellingen als ‘Aneckxander’ (2015) en ‘SCREWS’ (2019) bevraagt Vantournhout de mogelijkheden van het menselijk lichaam, vaak met dierlijke of zelfs florale bewegingen en bewegingsmechanismen als inspiratiebron. Ook de ‘foutjes’ in de ontwikkeling (de ledematen van het wezen beginnen elkaar te bekampen) worden daarbij met liefde en humor meegenomen. Foutjes brengen ons verder.

Misschien is ‘Souvenirshop’ in deze eerste scènes wel het spannendst, omdat op een heel basaal niveau het publiek een belangrijke vraag wordt gesteld: ‘Weet je wel wat je ziet? Zie je wel wat je ziet?’ Zoals wanneer do Vale speelt met de textuur van de kap van de *hoodie*, deze uitrekt en vervormt, waardoor het

‘bekende’ (gezicht, dat van de Mona Lisa) onbekende, grillige vormen aanneemt. Wat vertrouwd was, wordt gevaarlijk, daagt ons uit om anders te kijken.

Doorheen bewegingstaal (veel klassieke balletposes) en objectkeuze (kunstwerken uit de canon) bevraagt Vantournhout duidelijk de notie van ‘het klassieke'

De vraag die een beetje blijft hangen is waarom Vantournhout deze spannende premisse toepast op net deze objecten - deze afspiegelingen van overbekende klassiekers - en wat dat bijbrengt. Objecten zijn natuurlijk datgene wat hem als circuskunstenaar interesseert, en er zitten in ‘Souvenirshop’ prachtige jongleerscènes (met de Magritte-paraplu) en sterke beelden *tout court*. Met twee gekleurde papiertjes en een waaier komen vlinders tot leven; een paar kleurenfilters en een spot zorgen voor een intens abstract beeld. Do Vale is een expressieve en theatrale performer, die naar het publiek toe speelt en af en toe subtiel balanceert op de rand van clownerie. Maar de spanning van het begin verglijdt gaandeweg naar een aaneenschakeling van mooie, eenvoudige en efficiënte maar ook een beetje brave beelden. Een echte dramaturgie lijkt afwezig: de scènes worden nogal los aan elkaar geschakeld, de naden soms nog zichtbaar.

Doorheen bewegingstaal (veel klassieke balletposes) en objectkeuze (kunstwerken uit de canon) bevraagt Vantournhout duidelijk de notie van ‘het klassieke’, en de score sluit daar helemaal bij aan. Beethoven, Chopin en Brahms komen voorbij, herkenbaar maar net een tikkeltje anders in de bewerking ervan door pianist en componist Sarshar Ghozat. Heel radicaal zijn diens ingrepen evenwel niet: het materiaal blijft beheerst en zonder ontsporingen. Opgeteld bij de eerder mild ironische beelden die na het straffe begin volgen, dreigt ‘Souvenirshop’ hoe langer hoe meer dit ‘klassieke’ eerder te bevestigen dan uit te dagen. Dat is ook de essentie van souvenirs: ze zijn ongevaarlijk omdat ze - gezien de mens niet in staat is de originele kracht van een kunstwerk te verdragen - getemd worden tot een behapbaar object, waaruit alle frictie is verdwenen.

Het lijkt een beetje alsof Vantournhout worstelt met verschillende betekenislagen die hij niet ten volle in elkaar krijgt geschoven. Zijn eigen dansidioom, dat in ‘Souvenirshop’ het sterkst blijft nazinderen, het verlangen om iets te zeggen over ‘het kunstwerk in het tijdperk van zijn technische reproduceerbaarheid’ (Walter Benjamin) maar ook de westerse canonvorming an sich, met zijn ‘klassiekers’. Dat is veel ‘inhoud’ om te expliciteren voor een publiek van vierplussers. De vraag is of dat allemaal wel moet, terwijl al zo veel stof tot nadenken besloten ligt in dat mysterieuze, veelpotige wezen dat de mens is.